

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

SZYĆ komuś BUTY

Maria Antonina Mazurek

Można, oczywiście, szyc komuś buty całkiem dosłownie: łącząc grubą, szewską dratwą odpowiednio przykrojone kawałki skóry lub filcu, jednak zwrot SZYĆ komuś BUTY jest również związkiem frazeologicznym o zupełnie innym znaczeniu: 'knuć przeciwko komuś, zamyślać jakąś intrygę'. Co do tego mają buty? Metafory odwołują się do tego, co najbardziej znane, by wydobyć to, co zaskakujące. Szycie było niegdyś jedną z najpowszechniejszych codziennych czynności, a szycie butów było „oczywistą oczywistością”. Sam czasownik SZYĆ – dzięki temu, że oznaczał czynność powszednią, znaną i wykonywaną na co dzień, a zarazem wymagającą zręczności, sprytu i pomysłu – zyskał przenośne znaczenia 'szykować, zamyślać, planować, zamierzać', a że u podłoża ludzkich przemyślanych działań nazbyt często, niestety, leżą złe intencje, znaczenie to przekształciło się w negatywne 'knuć, knować, kartować, przygotowywać coś niecnego'. Frazeologizm SZYĆ komuś BUTY, odwołując się do „dobrej czynności”, wydobywa zarazem to „złe znaczenie”: ten, kto szyje komuś buty, zamiast robić coś dla dobra bliźniego, czyni to na jego szkodę.